

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יצחק קרויזר

6117/25/פ

הצעת חוק איסור עיסוק נוסף לנושאי משרה בכירה, התשפ"ה–2025

- מטרה 1. מטרת חוק זה להסדיר בצורה אחידה את העיסוק הנוסף של חברי הכנסת, שרים, שופטים, דיינים וראשי רשויות מקומיות.
- איסור עיסוק נוסף 2. חבר הכנסת, שר, שופט, דיין או ראש רשות מקומית לא יעסוק בכל עסק ובכל עיסוק נוסף, בין בתמורה ובין בהתנדבות, בהתאם לאמור בסעיף 11 לחוק-יסוד: השפיטה¹, ובסעיף 13א לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951² (להלן – חוק חסינות חברי הכנסת); הוראות סעיף 13א(ג) לחוק חסינות חברי הכנסת יחולו על דיין או ראש רשות מקומית בשינויים המחוייבים.

דברי הסבר

עיסוק נוסף של נושאי משרה מסוימים מוסדר במספר דברי חקיקה וכללים. בחוק-יסוד: השפיטה נקבע איסור עיסוק נוסף לשופטים הכולל גם החרגה בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ושר המשפטים. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951, אוסר אף הוא על עיסוק נוסף לחברי הכנסת וקובע הגבלות גם על עיסוק נוסף בדרך של התנדבות ללא תמורה. בתקנון הכנסת נקבעו כללים והגבלות לעניין עיסוק נוסף ופורסמו החלטות של ועדת האתיקה בעניין זה. כללי האתיקה לשופטים קובעים אף הם כללים בעניין עיסוקים ציבוריים, הרצאות ופרסומים, ונוהל מנהל בתי המשפט קובע כללים והגבלות באשר להגשת בקשה להיתר עיסוק נוסף. בתקנון שירות המדינה נקבעו כללים מפורטים בדבר איסור עבודה פרטית לעובדי המדינה ובדבר האפשרויות למתן היתרים מיוחדים. כפי שמשקף, נושא העיסוק הנפרד קבוע בחוקים וכללים שונים. בהצעת חוק זו מוצע לאחד הסדרים כאמור בכל הנוגע לחברי הכנסת, שרים, שופטים, דיינים וראשי רשויות מקומיות מתוך ראייה כוללת ושוויונית, והצורך בקביעת כללים אחידים לבעלי תפקידים אלו בחוק. החוק המוצע נועד להבטיח שכל מעייניהם של בעלי התפקידים האמורים, יוקדשו לתפקידם, ולפיכך כל עיסוק נוסף שלהם, בין שהוא בתמורה ובין שאינו בתמורה, בין שהוא פרטי ובין שהוא ציבורי – יהיה מותנה בהחלטת ועדה חיצונית ייעודית.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 78.
² ס"ח התשי"א, עמ' 228.

מבעלי תפקידים אלו מצופה להקדיש את מלוא תשומת ליבם למילוי תפקידם ולשמור על תדמית השירות וערכיו. מתוך כך מוצע לקבוע מגבלות וסייגים אחידים בנוגע לעיסוק נוסף של בעלי תפקידים אלו על מנת לוודא כי מחויבותם לשירות המדינה לא תפגע.

על בעלי התפקידים המפורטים בחוק המוצע, לעסוק במלאכתם הציבורית ללא השפעות חיצוניות או שיקולים זרים הנובעים מעיסוק נוסף. בעת מילוי תפקידם הציבורי הם עלולים להיות מושפעים משיקולים חיצוניים הנובעים מעיסוקים נוספים, דבר העשוי להוביל לפגיעה בתפקידם ובאמון הציבור. בנוסף, עיסוקים נוספים עשויים לייצר יתרון אישי, ניצול לרעה של התפקיד, העדפה אישית, פגיעה במעמד בית המשפט, הכנסת או הממשלה, ניגוד עניינים ועוד.

החוק המוצע מחיל את הוראות החוק הקיימות לעניין עיסוק נוסף של חברי הכנסת ושופטים על כלל בעלי התפקידים המנויים בהצעת חוק זו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בתמוז התשפ"ה (21.07.2025)